

SCR. సర్వోన్నత న్యాయస్థాన నివేదికలు 513

మహాత్ ప్రగ్ దాస్ జి గురు భగవందాస్ జి

వర్యాన్

పటేల్ ఈశ్వర్ లాల్ భాయ్ నర్సీభాయ్ మరియు ఇతరులు

1952

మార్చి, 7

[, సాయిద్ ఫజల్ అలీ ముఖర్జీ మరియు వివియన్ బోస్ న్యాయమూర్తులు.]

సివిల్ వరణీజర్ కణ్ (చట్టం V ఆఫ్ 1908) ఎస్. 92--మతపరమైన ట్రస్ట్--సమ్మత దొరహం ఆరోపణ రుజువు చేయబడలేదు -ట్రస్ట్ నిరోహణకు ఆదేశాలు కోరబడలేదు--వజ్రా విశేషం ఉనికిని వేరూటినోతాడికొ--చట్టాన్ని సరైనదా మరియు సర్వనదా-ఎస్. 92 కి ద దళూయాకేకనోషుకుం.

సివిల్ వరణీజర్ కణ్ లోని సెక్షన్ 92 కి ద వేరూటినోతాడికొ మహాత్ గా దుర్వర్తన మరియు సమ్మత దొరహంకి వల్ల వేరూటినోతాడికొ దళూల్, దళూల్ ఉన్ ఆలయం మరియు ఆనెతును మత పరమైన మరియు ధార్మిక ట్రస్ట్ గా వేరూటినోతాడికొ, వేరూటినోతాడికొ గడి నుండి తలగియే అతని నేషనంలో తగిన వళసుడిని నియమించాలని అభివేషుకుం. జిల్లా నేయమూరై మరియు హక్ కణ్ ఏకకలంలో వేరూటినోతాడికొ దుర్వర్తన లేదా సమ్మత దొరహంకి వల్ల వేరూటినోతాడికొ తీరపనిచెవి దళూళు కణ్ వేసాయి, కణ్ ఆలయం మరియు సంరక్షణుడి ఆధీనంలో ఉన్ ఆనెతు ఒక మత పరమైన మరియు ధార్మిక నోషుకుం కలిగిన ప్రజా ట్రస్ట్ కు చెయినవని ఒక వేరూటినోతాడికొ చేశళు :

నిర్ణయించారు, సివిల్ వరణీజర్ కణ్ సెక్షన్ 92 కి ద దళూ అనేది ఒక మతపరమైన లేదా ధార్మిక నోషుకుం కలిగిన ప్రజా ట్రస్ట్ ఉనికిని సూచియే ఒక వేరూటినోతాడికొ కలిగిన దళూ అని, అటు వంటి సమ్మత దొరహం ఉన్ ఆలయం చేసవేపడు లేదా కణ్ నుండి ఆదేశాలు దళి పరివలనకు అవసరమైనవేపడు మాత్రమే అది మండుకు నళుతుందని, సెక్షన్ 92 వేరూటినోతాడికొగా వేరూకన్ ఏదో ఒక ఉపశమనం కోసం వేరూటినోతాడికొ వేరూకండి. అండు వల్ల సమ్మత దొరహం ఆరోపణలు రుజువు చేయబడలేదు మరియు ట్రస్ట్ యొకేక సర్వన నిరోహణకు కణ్ నుండి ఎటు వంటి ఆదేశాలు కోరబడలేదని నేయమూరైలు ఏకకలంలో కనుగొన్ నుడు, సివిల్ వరణీజర్ కణ్ సెక్షన్ 92 కి ద దళూ యొకేక ఆధారం కొరవడింది మరియు వాదులకు తమ దళూలు ఎటు వంటి చర్యను కోరదళికి కళణం లేదు ; ఈ పరిస్థితులలో ప్రజా ట్రస్ట్ ఉనికి గురియే హక్ కణ్ చేసిన వేరూటినోతాడికొ నిప్పుయోజనమైనది మరియు అది ఒక ప్రసంగిక కథనం తవేపమరొకటి కళు మరియు అటు వంటి వేరూటినోతాడికొ దావాను తోసిపుచ్చే డిక్రీ నుండి తొలగించాలి.

సివిల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి : సివిల్ అప్యీల్ నం. 99 ఆఫ్ 1951. సివిల్ సూట్ నం.15 ఆఫ్ 1928 లో నదియాద్ లోని కైరా జిల్లా న్యాయమూర్తి కోర్టు 1942 అక్టోబర్ 14 నాటి డిక్రీ ను ధృవీకరిస్తూ మౌదబీ అమ్మో నం. 128 ఆఫ్ 1943 లో బాంబేలోని హైకోర్ట్ (స్టేస్ సి.జె. మరియు డిక్రీ 3.) యొక్క 1947 జూలై 14 నాటి తీర్ప మరియు డిక్రీ నుండి అమ్మోలు.

అప్పీలుదారు తరపున సి.కె.దక్షిణి (ఎన్. సి. షా, అతనితోహళు).

వేతివాచి తరపున రజనీ పటేల్.

1952 మార్చి 7 న కోర్టు తీర్పను వెలువరించింది

మ ఖైబూ న్యాయమూర్తి. --- ఈ అమ్మోలు వేతివాచి తరపున ఉంది మరియు సివిల్ వరసేజర్ కడె లోని సెక్షన్ 92 వేతలం, నడియాద్ లోని కైరా జిల్లా న్యాయమూర్తి కోర్టు వాదులచే వేరలంబి యిన దాకా నుండి ఇది ఉదేభి యి యి. తావేవీ ము ది వాదులు లో, ఒకరు మాత్రమే జీవీ యి ఉన్సతు, మరియు అతను ఇవ్వడ ఈ అమ్మోలు లో ఏకైక వేతివాచిగా ఉన్సతు, మిగిలిన వారంతా 1928 లో వేరలంబి వైన ఈ సు దీర్ఘవైద్య యో మరణి చారు.

కవైల్ యేదా కరుణనగర్ పంత్ అని పిలువబడే ఒక సంప్రదాయమును ఒక మత గురువు మరియు పవిత్రవైద్య అయిన కుబేరదాస్ అనే వైద్య అభివృద్ధి పర్వారు, దీని వేతుకు సిద్ధాంతము ఏమిటంటే, అనంత నైపుణ్యకలం ఒక గురువు లేదా ఆధిపత్య గురువు యొక్క మాధ్యము దేవతా మాత్రమే నాధ్యమువతుంది. కుబేరదాస్ తన అనుచరులు మరియు శిష్యులు నుండి డబ్బు మరియు భూమి లను హందాడు మరియు ఈ సిద్ధులతో అతను సరేనా వడె ఒక ఆలయాని నిర్మింపారు. కుబేరదాస్ తన వేతుకు శిష్యులు నశురుణదాస్ ను గడి లోపిలునామా ద్వారా నియమించారు మరియు నశురుణదాస్ మరక వడె ఆలయాని నిర్మింపారు, అందులో అతను కుబేరదాస్ విగ్రహాని వేతివైద్యులు, రెండు వైపులా ఇడెరు సిబ్బంది బామ్ములు ఉన్సతు. నశురుణదాస్ తరువత మహు తులు బయ్యెదాస్, భగవతుదాస్ మరియు మోదగుజీ, వీరు దాకలలో వేతివాచిగా ఉన్సతు మరియు వారిలో వేతి ఒకేకానీ అతని పూర్వాధికారి అమలు చేసిన పీలు నకూ దేవతా నియమించారు. వేతివాచి సంస్థ ఉపయోగలకు పిరు దేధుగా వేదుమారీ నైసనకని, నిగ్రహరాహిత్యం, నిరక్షయ్యు దు రెనియో గం, టైలై నైసను అకేము గాబదలాయించడం వంటి నేరలకు వల్లవైద్యుని ఆరోపి చారు. ఈ ఆరోపణలపై వాదులు ఇలా వేరలైచారు:

(1) దావా కు ఇడెయల్ లో వివరి యిన ఆస్తులు మరియు వేతివాచి నిర్మాణలోని ఇతర ఆస్తులను కవైల్ యేదా కరుణ నగర్ పంత్ యొక్క మత మరియు ధార్మిక టైలై నైసలు గావేతుటి చాలి;

(2) వేతివాచిని గడి మరియు ఆస్తుల నోవట్ నం నుండి తొలగి యి, అతని స్థలంలో తగిన వారను దీని నియమించాలి;

(3) వేతివాచిని తన నిర్మాణ కలగికి లెకేకు చెప్పేముని ఆదేశించాలి; మరియు

(4) సంస్థ యొక్క కసర్నై నిర్మాణ కోసం ఒక పథకాని రూపొంది యవచెచ.

వేతివచీ తన లిఖితపూర్వక హాగ్మలంలో అసోముఖ్యమైన ఆరోపణలను ఖండించారు మరియు వేతివచీ యొక్క వేతివచీ ఆస్థలని సూట్ ఆస్థలకు సంబంధించి మత పరమైన మరియు ధార్మిక ట్రస్టుస్వభావం లేనందున దాడులు నిరోధించలేమని వచీ యారు.

ఈ వచనలపై జిల్లా న్యాయమూల్య అనేక అంశాలను రూపొందించారు, వీటిలో ఈ కేసులో రోయి యిని వేతివచీక అంశాలు గుర్తించారు, అవి:

- (1) అలయు, దాడులో ఉన్న ఆస్థలు వేతివచీ ఆస్థలనా? మరియు
- (2) కనుటకై, దాడులు విచారణ చేపరిధి ఈ కేసుకు ఉందా?

1935 జూలై 18వ తేదీన తన తీర్పలో జిల్లా న్యాయమూల్య ఈ రోయ అంశాలను వాదులకు వేతివచీకంగా నిరూపించి, దాడులు కలిపేశారు. ఈ తీర్పను సహాల్ చేసేతూదులు బాంబే హైకోర్టులో అప్లీ చేశారు. ఈ అప్లీను విచారణ చేసిన గౌరవ హైకోర్టు న్యాయమూల్య సూట్ ఆస్థల యాజమాన్యం ప్రజా ధార్మిక ప్రయోజనాలుగా మాత్రమే వర్తించదగిన ప్రయోజనాల కోసం సంస్థను నిర్వహించాల్సిన బాధ్యత ద్వారా పరిమితం చేయబడ్డాయి అనే అభివేరలూనో వేతివచీ చేశారు. ఈ దాడులు నివీల్ వేతివచీ కేసులో 92 పరిధిలోకి వచ్చేదిగా పరిగణించాలని, ఫలితంగా ట్రస్టుల్ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పను రద్దు చేసారు, కేసును దాని యోగ్యత ఆధారంగా విచారణ చేపరిధికి చేయకు వీలుగా ఆ కోర్టు వాపసు చేశారు. హైకోర్టు తీర్ప 1938 జనవరి 24వ తేదీన వెలువడింది.

ఈ ఉత్తేవతో వ్యధితుడై వేతివచీ ట్రస్టు ట్రస్టు కమిటీకి అప్లీ చేయడనికి అనుమతి కోరారు, కాని ఈ దరఖాస్తు తీరనకై యబడింది. అనంతరం విశేష అనుమతి కోరుతూ ట్రస్టు కమిటీ కోర్టు మండు అర్జీ దాఖలు చేశారు.

ఈ వేతివచీ ఇంకా వాజ్యకాలిన దశలోనే ఉందనకరణంతో ట్రస్టు కమిటీ కూడా అనుమతి ఇవ్వకునికి నిరకరించింది. అయితే, అసో అంశాలను తేల్చిన తరువాత కోర్టు వేతివచీనను వేతివచీకి ఎలాంటి ప్రతికూలాభిప్రాయం లేకుండా తీరనకరణ ఉత్తేవలు ఉన్ననలుని వారు వేతివచీకంగా చేపవారు. ఆ తరువాత కేసు ట్రస్టుల్ కోర్టు వెళ్లింది మరియు వేతివచీ సమరపించిన న్యాయ ఆధారంగా, వాదులు చేసిన దుర్వర్తన మరియు నమ్మక దోహం ఆరోపణలు రుజువు కలేదని జిల్లా న్యాయమూల్య నిరూపణకు చేపవారు మరియు ఈ అభివేరలూ తో అలయు మరియు వేతివచీ అధీనంలో ఉన్న ఆస్థలు ప్రజా మత పరమైన మరియు ధార్మిక ఆస్థలు గా హైకోర్టు ఇవ్వకునికి ఇచ్చిన వేతివచీకు లోబడి, దాడులు కలిపేశారు. వాదులు ఈ నిరూమానికి వేతివచీకంగా బాంబాయి హైకోర్టు అప్లీ దాఖలు చేశారు మరియు 1947 జూలై 14 న ఇచ్చిన తీర్ప ద్వారా జిల్లా న్యాయమూల్య నిరూమానో ధృవీకరించి అప్లీను హైకోర్టు కలిపేసింది.

హైకోర్టు ఇచ్చిన ధృవ పత్రం ఆధారంగా వేతివచీ ఇవ్వకు ఈ కోర్టు చేపవారు. అధికారికంగా ఇది 1947 జూలై 14 న హైకోర్టు చేసిన తుది డిక్రీకి వేతివచీకంగా అప్లీ అయినవేతివచీ, వేతివచీకి ఇది 1938 జనవరి 24 న జారీ చేసిన

వాపసు ఉత్తవ యొక్క కబాలిటేషన్ సమాలు చేసేతయి, దీని దేవతాపూక రొటాటివ్ లాన్ యుమా డిజినిన తలగి య ఉత్తవలను రద్దు చేసింది మరియు కేసును వాపసు చేసి యి. వివచంలో ఉన్ ఆన్ లు మతపరమైన మరియు ధార్మిక నోఖుకుం కలిగిన వేజూట్రస్ సంబంధి యిసవి.

అమ్మలకు మమ్మల గూహూర్నై శ్రీ దక్షిణి మా మండు వచనలు విసివిన్ తూ దచులో ఉన్ ఆన్ లుకు సంబంధి యి ప్రజా ట్రస్టుగా ఉండా లేదా అనే మమ్మల ట్రస్టుల్ జడితీసుకున్ అభివరలు సర్నదేనని, రికార్డులో ఉన్ న క్షును తవపగూ అర్థుచేసు కుపడంపూక రొటాటివ్ లు అధరపడి ఉందని వచి యరు.

మమ్మల రొయ వ్షులా ఉన్ గారవ న్ యువచులు మత్తన క్షు దేవతా తీసుకున్ నకు; కళి ఈ కేసులో మేమ తీసుకుదలచిన అభివరలు నోపరిగణనలోకి తీసుకుని, దచులో ఉన్ ఆన్ లు ప్రజా ధార్మిక ట్రస్టుకు అనుబంధంగా ఉన్ నలూ లేదా అనే విషయానోనమాద చేయడం అనవసరమని మేమ భచిన్ నకు. మా అభివరలు వేజులం,

ఈ కేసు యొక్క యొగ్యత అధరంగా దిగువ రొయ న్ యువ్షులు ఏకకలంలో తీసుకున్ నని యు తరువాత, సెక్షన్ 92, సివిల్ వొనీజర్ కోడ్ కి య రూపొంది యబడిన దచు పరిధిని మించింది, వాదులకు ఈ లక్షణానో న్ షుగా వేజుటి యడం మరియు దళిని డిక్షో భగం చేయడం, దావా కొట్టివేయబడినను.

సివిల్ వొనీజర్ కోడ్ సెక్షన్ 92 కి య దచు అనేది ఒక మతపరమైన లేదా ధర్మిక నోఖుకుం కలిగిన ప్రజా ట్రస్టు ఉనికిని సూచి యే ఒక వ్షుకు నోఖుకుం కలిగిన దచు అని, అటు వంటి నమ్మకానో ఉల్ షుపిం చినవపడు లేదా క్షునుండి ఆదేశాలు దళి పరివాలనకు అవసరమైనవపడు మత్తమ అది మండుకు నగుతుందని, సెక్షన్ లో వ్షుకుం గూ వేరికన్ న ఏదో ఒక ఉపశమనం కుం వొరొక్షువాలని వేరికయి. ఈ షరతులు నెరవేరిన తరవతే సెక్షన్ 92, సివిల్ వొనీజర్ కోడ్ నిబంధనలకు అనుగుణంగా దచు వేయాలి. అమ్మల రమ్మం v. బర్కత్ అల్ (1) లో షు క్షు గమని యినట్టుగా, ఒక మతపరమైన ట్రస్టుకు సంబంధి యి క్షు ఆన్ లు నధరణ చట్టకి యకు వన్ లు కళి సివిల్ వొనీజర్ కోడ్ సెక్షన్ 92 పరిధికి వేలుపల ఉంటాయి. మా మండు న్ కేసులో, దచులో చేసిన వొరొక్షులు సిన్ షుదేహం గూ సెక్షన్ 92 నిబంధనలకు తగినవి మరియు ప్రజా ట్రస్టుకు సంబంధి యి ట్రస్టుగా అరోపణలు ఎదుర్కొను న్ వ్షువచి నమ్మక దొరొహికి వల్ షునట్టు వేరికయి దచుకునగా యి. వ్షువచి ట్రస్టు ఉనికిని ఖండి యరు మరియు అతను దుర్వర్తన లేదా నమ్మక దొరొహులు ఉనికిని ఖండి యరు. ఈ నిరకరణ ఖచ్చితంగా క్షు అధికర పరిధిని తలగి యజాలడు, కళి వ్షు సమర్పి యిన న్ షు అధరంగా, నమ్మక దొరొహి అరోపణలు రుజువు చేయబడలేదు, మరియు ట్రస్టు యొక్క సర్నై నిరొహణకు క్షు నుండి ఎటువంటి ఆదేశాలు కావాలని వాదుల దావా లో కోరబడలేదని కోర్టులు ఏకకలంలో కనుగొన్ నపడు, సివిల్ వొనీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 92 కి య దచు యొక్క అధరం కొరవడింది మరియు వాదులకు తాము వేసిన దచుకు ఎటువంటి చర్య తీసుకుపడచికి కరణం లేదు; ఈ పరిస్థులలో ప్షు ట్రస్టు ఉనికి గురి యి పూక రొటాటివ్ చేసిన వేజుట్రస్ నిష్పయొజనమైనది మరియు అది

(1)(1928) 55 ఐ.ఎ. 96,

ఈ కేసు వశ్యతంగా పరిష్కరించబడిన మొదటి పదికలతో సంబంధం లేదు, వాదులకు అనుకూలంగా ప్రకటనాత్మక ఉపశమనం రూపంలో డిక్టేట్ చేసిన తర్వాత ఉత్తరంలో దీనిని భాగం చేయలేదు. వాదుల దాఖలలో చేసిన ఇతర ఆరోపణలను రుజువు చేయడంలో విఫలమైనప్పటికీ, ఆస్ట్రేలియ ప్రజా మరియు ధార్మిక ట్రస్టుల అని నిరూపించడంలో వారు విజయం సాధించిన మొదటి వారు తరఫు నాయకులు వచ్చారు - ఈ వశ్యతగా పరిష్కరించబడింది. ఈ పరిష్కారం వాదులకు వశ్యతంగా దావా చేసిన దానికంటే తక్కువ ఉపశమనం కలిగి ఉండడం తప్పక లేదు. దీనికి సమాధానం ఏమిటంటే, సివిల్ మోసేజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 92 కి దాని రూపంలో ఉన్న దాఖల వాది దావా చేయగల మరియు కోర్టు ముజూరు చేయగల ఉపశమనాలు సెక్షన్ లోని వివిధ క్లౌజులలో వశ్యతగా పరిష్కరించబడినాయి. దాఖలలో ఉన్న ఆస్ట్రేలియ ట్రస్టుల అని ప్రకటించాలని కోరడం ఈ క్లౌజుల పరిధిలోకి రాదు. మొదటి ట్రస్టు ఉనికిని తీరనీయినప్పటికీ, వాదికి హాకే ఉంటే, ఆ సెక్షన్ కి దాని దావా చేయబడిన మొదటి ఉపశమనానికి అనుబంధంగా ట్రస్టు ఉనికిలో ఉందని ప్రకటన చేయవచ్చు; కానీ వాదులకు తాము వేసిన దాఖలు ఎటువంటి చర్యను కోరడానికి వ్యాజ్య కారణం లేకపోవడం వల్ల విఫలమైనప్పటికీ, సెక్షన్ 92, సివిల్ మోసేజర్ కోడ్ యొక్క నిబంధన మేరకు అతనికి ప్రకటనాత్మక ఉపశమనం ఇవ్వడానికి ఎటువంటి అధికారం లేదు. ఇలాంటి పరిష్కారం ప్రజా ట్రస్టు ఉనికిని కనుగొనడం కేవలం ప్రసంగిక కథనం తప్పకమరకటి కాదు మరియు అటువంటి మేజిస్ట్రేట్ దాఖలకు తుది నిర్ణయం కాజాలదు. ఫలితంగా మా అభిప్రాయం లో పాక్షికంగా నిర్ణయం సరైనది కానీ ట్రయల్ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులోని డిక్లీ మరియు ముగింపు భాగం , అప్పీలుపై హైకోర్టు ధృవీకరించింది, అస్తుల స్వభావానికి సంబంధించి ఎటువంటి ప్రకటనకు లోబడి లేకుండా వాది దావాను కొట్టివేయాలని ఆదేశిస్తుంది. ఈ మేరకు అమోలు అనుమతించబడుతుంది తుది డిక్టేట్ సవరించబడుతుంది. కేసు కోర్టు చేసిన ఖర్చుల నిర్ణయం నిలుస్తుంది. ఈ అప్పీలులో మొత్తం కక్షిదారు తన సొంత ఖర్చులను భరించాలి.

అప్పీలు అనుమతించబడింది.

అమోలు దాఖల ఏజెంట్: గణపత్ రావు.

మొదటి వారు ఏజెంట్: కె. జె. కాలే.